

MUSIIKKITIETOA JÄRVENPÄÄN SEURAKUNNAN RIPPIKOULULAISILLE KEVÄÄLLÄ 2020

Oman seurakunnan musiikkityö

Kanttorit ovat seurakunnan muusikoita. He vastaavat jumalanpalvelusten ja kirkollisten toimitusten musiikista, järjestävät konsertteja ja johtavat seurakunnan kuoroja. Kanttorit kohtaavat työssään kaiken ikäisiä ihmisiä vauvoista ikäihmisiin. Näissä kohtaamisissa usein lauletaan yhdessä ja seurakunnassa käytetäänkin runsaasti erilaisia laulukirjoja kuten Lasten virsikirja, Nuoren seurakunnan veisukirja sekä Virsikirja.

Järvenpään seurakunnassa on neljä kanttoria; Mikko Haapaniemi, Toni Hintsala, Elina Rantamäki ja Heikki Ruokonen. Kuoroja seurakunnassamme on viisi: Lapsikuoro, aikuisten Kirkkokuoro, ikäihmisten Harmonia-kuoro, oratoriokuoro Canzonetta Nova sekä nuorten aikuisten kuoro Prima Vista. Kuorot harjoittelevat viikoittain, laulavat säännöllisesti jumalanpalveluksissa ja järjestävät omia konsertteja. Näissä kuoroissa on yhteensä noin 200 laulajaa.

Kirkkourut

Kirkon erityinen soitin on urut -onhan niillä verrattoman hyvä säestää isonkin seurakunnan yhteistä laulua ja juhlistaa kirkollisia tilaisuuksia. Urut tulivat kirkkoihin jo 900-luvulla, mutta aluksi niitä käytettiin vain merkinantovälineenä, kuten kirkonkelloja nykyisin. Virsien säestämiseen urkuja alettiin käyttää vasta 1700-luvulla.

Järvenpään kirkon urut ovat vuodelta 1968 ja ne ovat Kangasalan urkutehtaan valmistamat. Ne ovat Suomen mittakaavassa keskikokoaa. Niiden hinta nykyrahassa olisi noin 500 000 euroa. Urkujen korkea hinta johtuu siitä, että urkujen rakentaminen on yli 90%:sti käsityötä. Kyseisissä uruissa on kolme sormiota sekä jalkio, 30 äänikertaa ja noin 2000 urkupillia!

Pillisarjaa, jolla on samanlainen äänen väri, kutsutaan äänikerraksi. Äänikertojen nimissä esiintyy tuttuja soittimia, mm. trumpetti, fagotti, huilu ja oboe, joiden ääntä äänikerrat jäljittelevät. Urut toimivat ilmalla. Entisaikaan voidakseen soittaa urkuri tarvitsi kaverikseen jonkun, joka polki palkeilla urkupilleihin ilmaa, mutta nykyään ilma syötetään pilleihin sähköisen ilmakompressorin avulla. Huulipillissä ääni syttyy pillin aukossa samaan tapaan kuin nokkahuilussa. Kielipillissä taas pillin sisällä on kieli, joka värähtelee saatuaan ilmaa. Kielipillejä pitää virittää viikoittain. Puusta valmistettujen pillien ääni on yleensä pehmeämpi kuin metallisten pillien ääni. Matalimmat äänet syntyvät pisimmistä pilleistä (esim. 240cm) ja korkeimmat ja kimeimmät äänet pienistä pilleistä (esim. 4mm).

Seurakunnassamme on kaikkiaan neljät eri urut. Kirkossa on pääurkujen lisäksi pieni liikuteltava urkuposiitivi, jossa on yksi sormio ja neljä äänikertaa. Positiivia voidaan käyttää esim. soitinyhtyeissä. Siunauskappelissa on pienet urut ja Elävän veden kappelissa digitaaliset urut.

Merkittäviä urkusäveltäjiä ovat mm. Johann Sebastian Bach, Felix Mendelssohn Bartholdy, Louis Vierne ja Camille Saint-Saëns. Urut taipuvat kuitenkin monenlaiseen musiikkiin, ja monet suosituista häämarsseista ja hautajaismusiikeista ovat alun perin esim. orkesterimusiikkia.

Virsikirja

Virsi on kirkollisessa kielenkäytössä ensisijaisesti yhteislauluksi tarkoitettu runomittainen hengellinen laulu. Virren laulamista on kutsuttu myös veisaamiseksi. Virsi koostuu usein säkeistöistä. Virrestä voidaan eri tilaisuuksissa valita laulettaviksi vain osa säkeistöistä.

Tunnetuin virsien kokoelma on kirkolliskokouksen hyväksymä virsikirja, mutta myös monien herätysliikkeiden lauluja kutsutaan virsiksi. Monet virret ovat syntyneet rukouksena. Virsilaulu antaa jumalanpalveluksessa seurakunnalle välineitä rukoukseen, kiitokseen ja ylistykseen. Nykyinen virsikirjamme on vuodelta 1986 ja se sisältää 632 virttä. Lisäksi on virsikirjan lisävihko vuodelta 2015, joka käsittää virsinumerot 901-979.

Tutustumalla virsikirjan hakemistoihin, voi löytää helposti virsiä teemoittain erilaisiin tilaisuuksiin tai tilanteisiin (esim. kastevirret, vihkivirret, hautajaisvirret) tai alkusanojen mukaan. Virsikirjan osastot ovat vain avuksi ja kaikkia virsiä voi käyttää vapaasti erilaisissa tilanteissa. Virsikirja löytyy myös netistä. Helpointa on etsiä virsikirja googlettamalla.

Gospel

Gospel on rytmimusiikkia, jolla ilmaistaan henkilökohtaista tai yhteisön kristillistä uskoa. Termi tarkoitti alun perin lähinnä Yhdysvaltojen mustan väestön esittämää rytmikästä, kristillistä musiikkia. Perinteinen gospel on bluesin ja jazzin ohella osa sitä musiikin traditiota, josta moderni populaarimusiikki syntyi 1950-luvulla.

Sana *gospel* tarkoittaa englannin kielessä evankeliumia eli ilosanomaa. Sittemmin gospel-termin merkitys suomen kielessä on eriytynyt tarkoittamaan kaikkea kristillistä uskoa tunnustavaa rytmimusiikkia, jonka sanoitukset vaihtelevat vahvasti Raamatun sanomaan pohjautuvasta julistuksesta uskovan ihmisen arkisiin kokemuksiin. Näin ollen, moderni gospelmusiikki ei rajoitu nykymerkityksessään tiettyyn musiikkityyliin, vaan sen edustajia löytyy niin virsistä, dance-musiikista, rockista, punkista kuin kristillisestä metallimusiikista.

Rippikoulussa ja erityisesti rippileirillä käytettävä Nuoren seurakunnan veisukirja on siis gospelmusiikkia!

TEHTÄVIÄ

1. Tutustu nettivirsikirjaan osoitteessa virsikirja.fi. Selvitä jonkin sinulle tutun virren numero alkusanojen perusteella hakutoiminnolla. Mikä onkaan suvivirren numero? Tutustu eri osastoihin. Mikä on numeroltaan ensimmäinen kastevirsi?

2. Etsi ja kuuntele ainakin viisi Nuoren seurakunnan veisua Youtubesta seuraavista vaihtoehdoista (löytyy alkusanojen mukaan. Laulut ja numerot ovat NSV 2020 mukaan):

4. Etsinyt ja kulkenut 17. Kahden maan kansalainen 20. Tänään häneen uskon 21. Tule kaikeksi mulle 22. Anna mun etsiä 33. Katson Sinun kättesi töitä 34. Laula ihmisille ilosta
40. Olet vapaa 42. Kaksi tavallista kättä 53. Luojan kaunein ajatus 57. Mestaripiirros 63. Pyhän kosketus 65. Älä pelkää 77. Varjoista maan 81. Olet valveilla 100. Sateenkaariunet 106. Sama taivas, sama maa 107. Evankeliumi 108. Tilkkutäkki 109. Pyhiinvaeltajan laulu 110 Isä, jää meitä rakastamaan 111. Turhaan ette tänne tulleet 116. Kulmakivi 122. Pelko pois

3. Mene osoitteeseen <https://www.youtube.com/playlist?list=PLyraqYrn9HiXFZVxhsufMfThu8m7mLnFB>. Kuuntele soittolistan kutakin kappaletta alusta ainakin parin minuutin ajan. Mihin tilanteeseen kappaleet sopisivat? Häihin, hautajaisiin, jumalanpalvelukseen vai johonkin muuhun tilanteeseen? Mitkä kappaleista olivat sinulle entuudestaan tuttuja? Millaisia tunteita ne sinussa herättävät?

Soittolistan kappaleet ovat

E. Melartin; Prinsessa Ruusunen
M. Hakanpää: Trumpettisävelmä
T. Kuula: Häämarssi
F. Mendelssohn: Häämarssi
R. Wagner: Morsiuskuoro (oopperasta Lohengrin)
E. Elgar: Land of Hope and Glory
T. Albinoni - R. Giacotto: Adagio
J.S. Bach: Air
J.S. Bach: Toccata d-molli